
Součinnost štábu RVD ve štábu svazku

Podplukovník Jaroslav J u h a

Splnění bojových úkolů vševojskových útvarů a jednotek závisí do značné míry na účinnosti jaderných úderů, na jejichž uskutečnění v taktickém rámci má rozhodující vliv náčelník a štáb RVD svazku. Rovněž palebná činnost dělostřelectva, manévr a boj protitankových prostředků a záloh jsou jedním z význačných činitelů, ovlivňujících výsledky vševojskového boje. Už tyto samotné dvě skutečnosti zdůrazňují celkový význam a úlohu náčelníka a štábu RVD svazku, která by však byla nemyslitelná bez zdůraznění zvyšujícího se významu součinnosti s vševojskovým štábem.

Nebudu popisovat vzájemné vztahy a povinnosti jednotlivých složek štábu, nýbrž ukáži na některé objektivní skutečnosti, které s ohledem na nová hlediska v organizaci a řízení vojsk i v rámci svazku zvýrazňují některé, dříve namnoze opomíjené nebo nedocenené skutečnosti. Rovněž zabírá se problematikou práce štábu RVD svazku neznámá, že by jako jedna ze složek štábu měl být jakkoli preferován nebo vyzdvihován nad ostatní složky. Nutno však plně docenit skutečnost, že štáb RVD svazku je složka, která plní v podstatě dva rozhodující, svým charakterem naprosto rovnocenné úkoly:

- svou informací a návrhy napomáhá veliteli svazku přijmout rozhodnutí a velet,

- přímo velí podřízeným mu raketovým a dělostřeleckým, raketometným i protitankovým útvarům a jednotkám.

Proto i mnohá zdůvodnění činnosti jsou platná pro celý vševojskový štáb svazku, včetně jedné jeho složky — štábu RVD.

K otázkám velení a problémům „informací“

Soudobý boj, vyznačující se nebývalým množstvím a různorodostí zasazených jednotek a techniky, od klasických ručních zbraní a ženijních prostředků až po dokonalé tanky a raketové jaderné prostředky, rychlý a hluboký manévr silami a prostředky, prudké změny a zvraty situace na bojišti, to vše klade zvýšené nároky na práci štábů všech stupňů i jejich složek. Při řešení situací stoupá důležitost informací o nepříteli, o vlastních jednotkách, o terénu, množství střeliva i o ostatních prostředcích zabezpečení. Zkoumáme-li tudíž podrobně podklady, které má jak velitel svazku, tak i náčelník RVD k dispozici, vidíme, že je můžeme shrnout do jediného, v současné době vžitého a svému obsahu plně odpovídajícího termínu, do výrazu „informace“. Ten totiž obsahuje veškeré údaje o událostech na bojišti, o jednotlivých jevech, systémech, objektech, činnosti a chování, o stavu zabezpečení a dalších skutečnostech jak vlastních vojsk, tak i nepřítelů.

Soudobá činnost štábů vzhledem k značně dokonalejším prostředkům průzkumu a spojení se vyznačuje přijímáním takového množství nejrozličnějších informací, které sice mohou poskytnout ve většině případů solidní a konkrétní podklad pro rozhodnutí, které však vzhledem na množství, různorodost a hodnotovost pramenů mohou být jen těžko v dané časové lhůtě sebrány, podrobeny hluboké analýze a jejich závěry využity jak k formulaci rozhodnutí, tak k jeho realizaci v útvech.

Jako názorný příklad uvedu „zjištění prostředku jaderného napadení nepřítel“, konkrétně postavení HJ. Zdrojem informace pro štáb svazku může být např.:

- dělostřelecký průzkumný letec, který pronikl do daného prostoru, prostředek zjistil a jeho hlášení zachytil rádiem štáb RVD svazku,
- vševojskový prvek průzkumu (průzkumná hlídka, skupina apod.), který pronikl do blízkosti cíle, zjistil jej a ohlásil NPz svazku,
- výpověď zajatce (získaného některou z prvosledových jednotek), která byla předána až do operačního oddělení svazku,
- hlášení velitele předsunutého odřadu, který do daného prostoru pronikl,
- radiotechnický a radiolokační průzkum, jemuž se zaměřením a vyhodnocením podařilo určit místo prostředku hromadného ničení.

Už tento výčet zdrojů informací ukazuje, že ne všechny jsou stejně hodnotné a pro přijetí rozhodnutí o použitím způsobu jeho ničení stejně platné. Vždyť některé z nich jsou jen **informační**, jsou výsledkem činnosti vojáků pozorovatelů, kteří svůj závěr učiní na podkladě třeba několikavteřinového vjemu (přelet letce), jiné pak výsledkem práce přístrojů, které mohly být více či méně rušeny, které však výsledky svého zjištění vtělují do **početních** údajů, vydaných danou aparaturou. Nelze vyloučit ani takové, které mají charakter **logických závěrů**, které s ohledem na rozmístění, terén, zabezpečení a další zjištění přijal např. velitel předsunutého odřadu.

Rovněž i způsob přijetí dané informace jako např. ústní výpověď, písemné hlášení, indikátor radiolokační obrazovky aj., ovlivňuje jak její hodnotovost, tak i použitelnost.

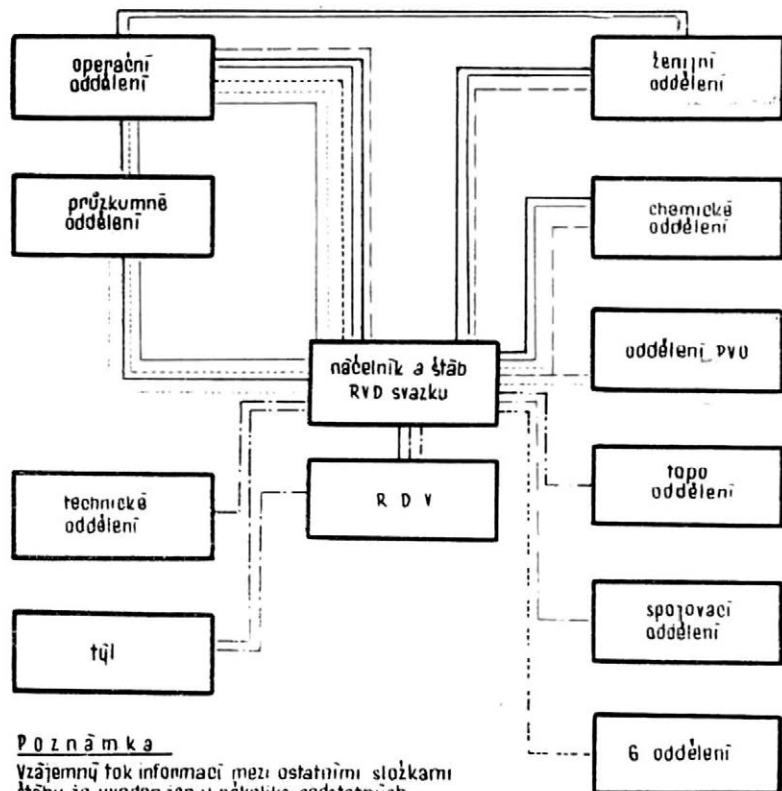
Můžeme tedy vyvodit platný závěr, že konečně slovo (rozhodnutí) o prostředku a způsobu ničení bude mít i nadále velitel, na kterého v současné době jsou a budou i nadále kladeny vysoké požadavky a to jak v otázkách vojenské, tak i odborně speciální přípravy i v osvojení si určité nezbytné nutné praxe.

Průběh informací ve štábu RVD svazku a některé závěry

Zkoumáme-li tok informací do štábu i ze štábu RVD svazku, dojdeme k závěru, že je právě konkrétní náplň té činnosti, označované dříve pojmem „součinnost“. O jaké hlavní vztahy v otázkách velení a součinnosti štábu RVD svazku s ostatními složkami vševojskového štábu jde, ukazuje **příloha 1**.

Z podrobného rozboru průběhu informací vyplývá, že

- s operačním oddělením je uskutečňována informace v 6 směrech,
- s průzkumným a chemickým oddělením ve 4 směrech,

Otázky bojového použití a manévru

- příprava a uskutečnění jaderného / chem / úderu
- plánování a bojové použití dělostřelectva
- plánování a bojové použití PTZ
- uskupení dělostřeleckých útvarů a jednotek
- vyvedení manévru a přesuny raketových a dělostřeleckých útvarů

Otázky zabezpečení bojové činnosti a útvarů RVD

- bojové zabezpečení ovr
- použití průzkumných prostředků děl a využívání povětr. zpráv

Ustatní otázky zabezpečení

- topografické zabezpečení
- zabezpečení spojení
- zabezpečení šifry a kód mat
- dílení, opravárenské a vyprášovací prostředky
- mat a zdravot. zabezpečení a doprava munice

- s ženijním oddělením ve 3 směrech,
- s oddělením PVO ve 2 směrech a
- s ostatními odděleními nejméně v jednom směru.

V tomto počtu nejsou zahrnuty takové vztahy, jako např. součinnost RVD svazku s oddělením PVO při zásobování útvarů a PL jednotek municí, jeho vztahy k technickému oddělení, k týlu a další.

O jak závažné obsahové otázky informací jde, to dokazuje alespoň stručný obsah některých otázek bojového použití:

1. **příprava a uskutečnění jaderného (chemického) úderu**

— taktické posouzení vhodnosti a nutnosti zničení daného cíle a vliv na bojovou činnost vlastních jednotek — oper. odd.;

— analýza zpráv o nepříteli, vyhodnocení nejvhodnějšího cíle k jadernému nebo chemickému úderu, jeho souřadnice k dané době, charakter činnosti, rozměry — průzk. odd.;

— časové možnosti vlastního úderu, efektivnost účinku s ohledem na použitou kilotonáž, druh výbuchu, odklon epicentra a bezpečnostní vzdálenost pro ochranu vlastních vojsk — štáb RVD;

— vliv použité chem. látky (při chem. úderu) na činnost nepřítele (předpokládaný rozsah ztrát) a ovlivnění činnosti vlastních útvarů a jednotek — chem. odd.;

2. **plánování a bojové použití dělostřelectva**

— zámysl činnosti ke splnění úkolu svazku, kde a kým vést hlavní, kde pomocný úder, časové možnosti — oper. odd.;

— předpokládaný zámysl činnosti nepřítele a nejvhodnější způsob přijímaných protipatření vlastními vojsky (cíle, jejich charakter, doba činnosti aj.) — průzk. odd.;

— palebné a časové možnosti dělostřelectva s ohledem na povětrnostní, terénní a technické možnosti a množství střeliva — štáb RVD;

3. **plánování a bojové použití PTZ**

— zabezpečení zámyslu řešení velitele manévrem a činností PTZ — oper. odd.;

— možná úhroza, vyplývající z pravděpodobné činnosti nepřítele (směry, síla a doba protizteč) — průzk. odd.;

— efektivnost využití PTZ, časové a prostorové možnosti a otázky materiálně technického zabezpečení — štáb RVD;

— možnosti činnosti POZ v součinnosti s PTZ, osy přesunu, předpokládané čáry rozvinutí — žen. odd.;

4. **uskupení dělostřeleckých útvarů a jednotek**

— zámysl činnosti plnění úkolu a jeho vyjádření posílením a podporou útvarů a jednotek, působících na směru hlavního úderu, časové a prostorové otázky jejich zasazení do boje — oper. odd.;

— efektivnost využití dělostřeleckých útvarů a součástí, jejich uskupení, palebné možnosti — štáb RVD;

5. **vyvedení, manévr a přesuny raketového a dělostřeleckých útvarů**

— časové a prostorové možnosti vyvedení a přesunů raketového a dělostřeleckých útvarů s ohledem na celkovou činnost útvarů svazku (úkoly regulačních orgánů, křížení pochodových proudů, dosažení určených čar a prostorů) — oper. odd.;

— nejvhodnější osy přesunů, jejich úprava OZP, místa přechodů, využití, mosty, přepraviště — žen. odd.;

— palebné a časové možnosti a lhůty pohotovosti vyváděných a přesunujících se raketových a dělostřeleckých útvarů, volba prostorů bojové činnosti a palebných postavení s ohledem na technické možnosti — štáb RVD.

Tok hlavních informací uskutečňuje se z hlediska povinností a potřeb štábu RVD svazku v otázkách plánování a řízení vojsk a v otázkách velení nejméně ve 24 směrech. Za současného stavu obsazení štábu RVD svazku, používaného způsobu spojení, kterým je namnoze osobní styk, v krajním případě v některých směrech dispečink, není štáb RVD svazku s to v dané, obvykle určené době, vyhrazené k přijetí rozhodnutí na stupni svazku, pohybující se v rozsahu 2—3 hodin, důsledně a beze zbytku všechny otázky součinnosti vyřešit.

Už samotné rozdělení směru informací musí být zásadní kritérium k řešení rozmístění jednotlivých složek štábu svazku a to jak za přesunů, tak při rozmístění na velitelských stanovištích. Z hlediska potřeby štábu RVD svazku je nutné, aby byl co nejbližší operačnímu, průzkumnému, chemickému a ženíjnmu oddělení, aby tak byly v maximální možné míře zkráceny kanály jednotlivých informací a to jak při osobním styku, tak při užití technických prostředků.

V čem hledat východisko?

Některé štáby svazků vynakládají značné úsilí na úpravu pracovišť jak ve stálých objektech, tak na polních místech velení, což si vyžaduje často vysoké finanční náklady. Upravují nejrůznějším způsobem jednotlivé vozy či místnosti, zařizují kreslicí stoly, řeší osvětlení, topení, rozmístění jednotlivých příslušníků oddělení apod. Nelze popřít, že toto všechno je důležité. Vždyť zlepšené podmínky prostředí vytvářejí možnost rychlejší a přesnější činnosti jednotlivých příslušníků oddělení, snižují jejich fyzickou i duševní námahu, krátce řečeno — působí kladně na činnost příslušníků štábu. Je to však to hlavní, co v dané době může přinést v otázkách řízení a velení útvarům a jednotkám největší efekt? Co může v rozhodné míře pomoci ve sběru a analýze četných informací a ve vyvozování nutných závěrů? Domnívám se, že je nutné hledat účinnější cesty a způsoby, v současné době dosud málo prozkoumané a zřejmé.

První závěr je, že ne všechny informace jsou v daném okamžiku stejně potřebné a že je tedy nutné si jasně uvědomit, kdy ta která informace je potřebná a kdy naopak zbytečná, krátce — vycházet z „přiměřených informací“.

Druhý závěr nutno vidět v nutné maximální stručnosti informací. „Vojenská mluva“ už sama od sebe se snaží být lakonická, stručná, oprostěná od všech zbytečných výrazů včetně gramatických obrátů a přesto v současné době se ukazuje, že i tak je neúnosně dlouhá. Projevuje se to zvláště v některých údajích logického rázu, kdy např. v závěrech náčelníka průzkumu jsou výrazy „více, méně, pravděpodobně, lépe či hůře“, avšak pro potřeby štábu RVD je třeba cíl, souřadnice, rozměry, charakter a čas.

Východiskem může být proto předem zpracovaná „tabulka formulí“, vhodně kombinovaná s elektrickými impulsy. Vždyť sebemenší světelný panel, umístěný u velitele, náčelníka štábu, oper. odd. a u náčelníka RVD svazku, který ovládá náčelník průzkumu nebo jím vydaný akustický signál, může oznámit konkrétně

zjištěný a vyhodnocený cíl, vhodný pro vlastní jaderný úder, který by byl pak doplněn jen stručnými údaji (druh, souřadnice, rozměry...).

Třetí, svým významem neméně důležitý závěr, je nutné vidět v používání prostředků malé mechanizace ve štábu RVD svazku. Vždyť v současné době dosažitelný a lehce ovladatelný elektrický počítač stroj nejen 2—3krát urychlí početní úkony, ale co především, šetří duševní i fyzikou schopnost pracovníků štábu, uchovává je schopné plánovat a řídit bojovou činnost nejen první či druhou noc, ale i v dalších dnech. Nelze podceňovat ani ostatní mechanizační pomůcky, jako zařízení k překreslování situací do map a ostatních dokumentů, magnetofony, zapojené do systému dispečinku ve štábu, kódové pomůcky a další.

Čtvrtý závěr je nutné vidět v dokonalém ovládnutí, promyšlení a využívání současných prostředků, tj. kanálů informací. Vždyť jen namátkově uvedený příklad — předání důležitého rozkazu přesunujícímu se útvaru důstojníkem štábu RVD svazku, který je přepravován vrtulníkem — je značně obtížné, jsou-li opomínuta nebo zanedbána taková opatření, jako např.

- označení útvaru či proudu, umožňující jeho identifikaci při pohledu „shora“,

- vydání signálu „zastavte postup, vytyčte přistávací plochu“ a řada dalších.

Nové způsoby řízení musí se nutně odrazit i v činnosti velitelů a štábů a to jak v době míru, tak při řízení bojové činnosti vojsk. Rovněž i soudobé bojové prostředky, soustřeďující se pod velením náčelníka RVD svazku, si je nutně žádají a je tedy na všech příslušnících, aby se jimi důkladně a hluboce zabývali.